

การศึกษา เพลงประกอบการสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา
ของศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล

นางสาว รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-578-184-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017866.
117413369

A STUDY OF PROFESSOR AMBAI SUCHARITAKUL'S SONGS FOR
TEACHING ETHICS AT THE ELEMENTARY EDUCATION LEVEL

Miss Rungtiwa Junwattanawong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirments

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974- 578-184-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษา เพลงประกอบการสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา

ของศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล

โดย

นางสาวรุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

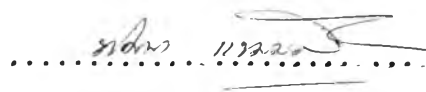
รองศาสตราจารย์ วารี ธีระจิตร

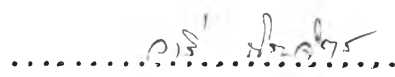

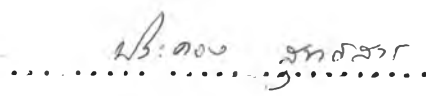
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แซ่มณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วารี ธีระจิตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุทธสาร)

รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงษ์ : การศึกษาเพลงประกอบการสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา
ของ ศาสตราจารย์ อ่ำไพ สุจริตกุล (A STUDY OF PROFESSOR AMBAI SUCHARITAKUL'S
SONGS FOR TEACHING ETHICS AT THE ELEMENTARY EDUCATION LEVEL)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.วารีย์ ธีระจิตร, 207 หน้า ISBN 974-578-184-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลง วิเคราะห์ลักษณะของเพลง
และคุณธรรมที่ปรากฏในเนื้อหาของเพลง และความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อเพลงจริยศึกษา
ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ เพลงจริยศึกษาสำหรับเด็ก

ผลการวิจัยพบว่า เพลงประกอบการสอนจริยศึกษาของศาสตราจารย์อ่ำไพ สุจริตกุล แต่งขึ้น
ครั้งแรกเพื่อใช้เป็น เพลงตัวอย่างในการแต่ง เพลงประกอบบทเรียนในวิชาต่าง ๆ สำหรับนิสิตที่เรียนวิธี
สอนได้ศึกษาและรู้จักวิธีการแต่ง เพลงประกอบบทเรียน ใน พ.ศ.2504 เป็นปีที่เริ่มแต่งเพลงเกี่ยวกับการ
การปลูกฝังคุณธรรมอย่างจริงจัง ระยะเวลาต่อมา ในปี พ.ศ.2527 - 2531 เป็นช่วงที่แต่งเพลงมาก เพื่อใช้
เป็นสื่อประกอบกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรมในคู่มือครู หนังสือเรียนจริยศึกษา สำหรับระดับอนุบาลศึกษา
และระดับประถมศึกษา

จังหวะและทำนองส่วนมาก เป็นทำนองที่แต่งขึ้นเอง ส่วนที่ดัดแปลงมาจากทำนอง เพลงอื่นนั้น
ส่วนมากดัดแปลงมาจากทำนอง เพลงไทย เดิม รูปแบบการแต่ง เพลงส่วนมากแต่ง เป็นกลอนลักษณะ เนื้อหา
ของ เพลง เป็น เนื้อหาที่ให้รายละเอียด เรื่องที่ต้องการสอน เนื้อหาของ เพลง เน้นกลวิธีสอนแบบตรงไปตรงมา
เวลาหรือความยาวของ เพลงอยู่ในช่วง 1 - 2 นาที คุณธรรมที่ปรากฏในเนื้อหาเพลงมากที่สุดคือ คุณธรรม
ข้อที่ 10 ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ และรู้สึกผิดชอบชั่วดี

"เพลงคุณธรรม เด็กไทย" เป็น เพลงที่ครูนำไปประกอบการสอนมากที่สุด และเป็น เพลงที่นักเรียน
ชอบมากที่สุด ครูส่วนมากเห็นว่า เนื้อหา เพลงส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการ
ดำเนินชีวิต เนื้อหา เหมาะสมกับ เด็กระดับประถมศึกษา ทำนอง เพลงและจังหวะของ เพลงทำให้สนุกสนาน
เพลิดเพลิน ข้อความแต่ละวรรคบรรทัดย่อยคำไว้ เหมาะง่ายแก่การร้องและคำร้องทุกตอนสัมผัสและคล้องจอง
กันดี นักเรียนส่วนมากเห็นว่าสามารถนำข้อคิดที่ได้จาก เพลงไปปฏิบัติได้ จำ เนื้อหาคุณธรรมได้จาก เพลง

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต ..... รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงษ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... วารีย์ ธีระจิตร

RUNGTIWA JUNWATTANAWONG : A STUDY OF PROFESSOR AMBAI SUCKARITAKUL'S
'SUCKARITAKUL'S SONG FOR TEACHING ETHICS A THE ELEMENTARY EDUCATION
LEVEL. THESIS AVISOR : ASSO.PROF.VAREE THIRACHITRA, 207 PP.
ISBN 974-578-184-3

The purpose of this research were to study the background and characteristics of moral songs that composed by Professor AMBAI SUCHARITAKUL and to investigate the opinions of teachers and pupils towards them.

The songs as supplementary teaching Professor AMBAI SUCHARITAKUL were firstly composed in order to be used as a supplementary teaching in various subjects for undergraduate students who study methods of teaching to know how to compose those songs. She started composing songs for moral cultivation seriously in 2504 B.E. or 1961 A.D. Later on, during the years 2527-2531 B.E. or 1984-1988, A.D. most songs were composed so as to be used as instructional aid for the teacher in moral teaching activities for early-childhood and elementary levels.

Rhythms and tones of them were mostly of her own styles. There were some adapted from those of classical Thai songs. The songs' patterns mostly were composed in forms of "Klon". The appearing in the songs were what to be taught in details, emphasizing. Direct Teaching Strategies. The length of the songs was between one or two minutes. The moral most frequently appearing in the songs was Moral No 10 which was conscious-being person, prudent person and knowing right-or-wrong of their doing.

"KUNNADHUM DEKTHAI" song were at the most used as supplementary teaching and children liked them the best. Most of the teachers agreed that the songs enhanced and cultivated morals; provided some useful knowledge for daily life. The content of the songs was appropriate for elementary pupils. Rhythms and tones of the songs amused the pupils. Each statement appearing in the songs contained words which were easy to sing and words were also well-rhymed. Most of the pupils agreed that they could put the knowledge gained from the songs into real practice and the could remember morals from the songs as well.

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อผู้พิมพ์ ..... รุ่งทิศา จันทนน้อยเพนกวิน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... วรวิทย์ ประจวบ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์วารี ถิระจิตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา เขมมณี ประธานกรรมการและผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง สุทธาร กรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการวิจัย เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ศึกษา และวิเคราะห์ผลงาน เพลงของท่าน ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พิงจิตต์ สวามิภักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง สุทธาร อาจารย์ดำรง พวงสุวรรณ อาจารย์ประดิษฐ์ พลหงษ์ อาจารย์อุตร พลหงษ์ ที่กรุณาสละเวลาตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำและความคิดเห็นในการปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์บัวผัน ชูคำ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเสนอแนะต่าง ๆ

เนื่องจากได้รับทุนจากทางบัณฑิตวิทยาลัย เป็นจำนวนเงิน 2,300 บาท ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทางบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ พี่ และน้องที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

นางสาวรุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
ความ เป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบ เขตของการวิจัย	4
ข้อตกลง เบื้องต้น เกี่ยวกับการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของ เพลง	7
ความ เป็นมาของ เพลง ประกอบการสอน	8
ประเภทของ เพลง ประกอบบท เรียน	10
บทบาทของ เพลง ประกอบการสอน	11
หลักการนำ เพลง ไปใช้ ประกอบการสอน	13
จุดประสงค์ในการใช้ เพลง ประกอบการสอน	16
วิธีการใช้ เพลง ประกอบการสอน	17
วิธีสร้าง เพลง ประกอบการสอน	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	งานวิจัยเกี่ยวกับ เพลง.....	20
	ความหมายของจริยธรรม.....	22
	จริยศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.....	23
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. . .	25
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับจริยศึกษา.....	28
	ประวัติของศาสตราจารย์อำไพ สุจริตกุล.....	31
	ประวัติส่วนตัว.....	31
	ประวัติการทำงาน.....	32
	ประวัติและความสามารถในด้านดนตรีนาฏศิลป์.....	40
	สาเหตุในการแต่ง เพลงจริยศึกษา.....	43
	จุดประสงค์ในการแต่ง เพลงจริยศึกษา.....	44
	วิธีการแต่ง เพลง.....	45
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..	47
	ตัวอย่างประชากร	50
	การ เก็บรวบรวมข้อมูล	53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	131
	รายการอ้างอิง.....	148
	ภาคผนวก ก.....	155
	ภาคผนวก ข.....	156
	ภาคผนวก ค.....	184
	ประวัติผู้เขียน	198

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่	
1	รายชื่อเพลงจริยศึกษาที่ใช้ในการวิจัย..... 51
2	วัน เวลา ในการ เก็บข้อมูล..... 54
3	ความถี่และร้อยละลักษณะของ เพลง..... 93
4	ความถี่และร้อยละของ คุณธรรมที่ปรากฏใน เนื้อหา เพลง..... 99
5	การจัดหมวดหมู่ของ เพลงตามคุณธรรมที่ปรากฏ..... 104
6	การจัดอันดับคุณธรรม 30 ประการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ปรากฏใน เนื้อ เพลง ลำดับความถี่มากไปหาความถี่น้อย 110
7	จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของครู..... 112
8	จำนวนและร้อยละของ เพลงที่ครูนำไปใช้ประกอบการสอน..... 114
9	จำนวนและร้อยละของ จุดประสงค์ที่ครูนำ เพลง ไปประกอบการสอน 119
10	จำนวนและร้อยละของการนำ เพลงไปใช้ในกิจกรรมการ เรียนการสอน.. 120
11	จำนวนและร้อยละความคิด เห็นของ ครูต่อ เนื้อหา เพลง..... 122
12	จำนวนและร้อยละความคิด เห็นของ ครูต่อคำร้อง ภาษาและทำนอง เพลง 123
13	จำนวนและร้อยละความคิด เห็นของ ครู เกี่ยวกับประโยชน์ของ เพลง เมื่อนำ ไปประกอบการสอน..... 124
14	จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวนักเรียน..... 125
15	จำนวนและร้อยละ เพลงที่นักเรียน เคยร้อง..... 126
16	อันดับ เพลงที่นักเรียนชอบมาก 10 อันดับแรก..... 129
17	จำนวนและร้อยละความคิด เห็นของนักเรียนที่มีต่อ เพลง..... 130